

Vedlejší věty

Každé souvětí má vždy alespoň jednu větu hlavní (stojí samostatně, je bez spojky) a nejméně jednu větu vedlejší (samostatná ztrácí smysl a vždy má spojku).

VV VH VV

Když budeš chtít, ukážu ti, **jak** to spojíš.

Celou větou hlavní doplněnou otázkou se ptám (1. kdy ti to ukážu; 2. koho, co ti ukážu)

Celou větou vedlejší si odpovídám

Druhy vět:

VV PODMĚTNÁ

Ve VH chybí podmět, nahrazuje ho VV

Ptám se KDO, CO?

Např: Není mi známi, kdy přijdeš. Ukázalo se, že už to nestihnu. Je důležité, abys nezaspal.

(kdo, co mi není známo; kdo, co se ukázalo; kdo, co je důležité)

VV PŘEDMĚTNÁ

Ptám se pádovými otázkami (koho, co; komu, čemu; bez koho, čeho; o kom, o čem; s kým, čím)

Např. Uvažovali, že pojedou nakupovat bez dětí. Ukaž, co to píšeš. Nemůžu uvěřit, že jsi to zvládl.

(o kom, o čem uvažovali; ukaž koho, co; nemůžu uvěřit komu, čemu)

VV PŘÍVLASTKOVÁ

- Rozvíjí podstatné jméno
- Ptám se JAKÝ, KTERÝ, ČÍ?

Např.: To je kraj, kde se narodil můj otec. Vysvětli mi tu látku, na níž jsem chyběl. Nezapomeň dárek, který jsi dlouho sháněl, mamince dát.

(Jaký kraj? Jakou látku? Jaký dárek?)

VV DOPLŇKOVÁ

Ptám se JAK, JAKÝ? (otázky nelze oddělit)

Spojky jdou nahradit slovem KTERAK

Věta hlavní končí podstatným jménem (nebo zájmenem, které ho nahrazuje)

Např.: Viděl srnku, jak prchá do lesa. Slyšel tátu, jak hovoří se sousedem o svých problémech v práci.

(Viděl jak jakou srnku? kterak prchá; slyšel tátu jak jakého? kterak hovoří)

VV PŘÍSLOVEČNÉ

a) MÍSTNÍ

Ptá se kde, kam, odkud, kudy...

Např.: Jdu tam, odkud vane vítr. Cesta vedla tam, kudy to nikdo nečekal.

(kam jdu? Kudy vedla cesta?)

b) ČASOVÉ

Ptám se kdy, jak dlouho, jak často, odkdy...

Např.: Přijdu, až bude slunce zapadat. Zemědělci vyjedou do polí, jakmile vyschne zem.

(Kdy přijdu? Kdy vyjedou?)

c) ZPŮSOBOVÉ

Ptám se jak? Jakým způsobem?

Např. Napiš úkol tak, aby to paní učitelka přečetla. Stál, jako by mu uletěly včely.

(jak to napiš? Jak stál?)

d) MĚROVÉ

Ptám se kolik? Do jaké míry?

Byl tak ohromený, že nedokázal reagovat. Ovoce bylo tak zralé, že mi šťáva tekla po ruce.

(do jaké míry byl ohromený? Do jaké míry bylo zralé?)

e) PŘÍČINNÉ

Prám se **PROČ** a odpovídám **PROTOŽE, PONĚVADŽ, JELIKOŽ, ŽE**

Nešel do školy, protože byl nemocný. Jdu nakoupit, jelikož nám všechno došlo.

(proč nešel do školy, proč jdu nakoupit?)

f) ÚČELOVÉ

Ptám se **PROČ, ZA JAKÝM ÚČELEM** a odpovídám **ABY**

Jedu do Prahy, abych navštívil známé. Chodíme do školy, abychom získali vzdělání.

(proč jedu do Prahy? Proč chodím do školy?)

g) PŘÍPUSTKOVÉ

Ptám se **I PŘES CO?** a odpovídám **PŘESTOŽE, TŘEBAŽE, AČ, AČKOLIV, I KDYŽ**

Přestože přelo, běhali venku. Ačkoliv byl nejmladší, závod vyhrál.

(i přes co běhali venku? I přes co závod vyhrál?)

h) PODMÍNKOVÉ

Ptám se **KDY, ZA JAKÉ PODMÍNKY** a odpovím **-LI, JESTLIŽE, KDYBY, KDYŽ**

Jestliže budeš mít vyznamenání, koupím ti ten nový mobil. Půjdeš-li do školy nepřipravený, dostaneš špatnou známku. Když mi umyješ nádobí, upeču ti požadovaný koláč.

(kdy, za jaké podmínky – nejde o čas!! Ti koupím mobil, kdy dostaneš špatnou známku, kdy, za jaké podmínky ti upeču koláč)

Spojky **barevně zdůrazněné** jsou jednoznačné, tj. mám-li spojku protože, vím vždy, že je to v příslovečná příčinná!!